

Το κίνημα Arts & Crafts

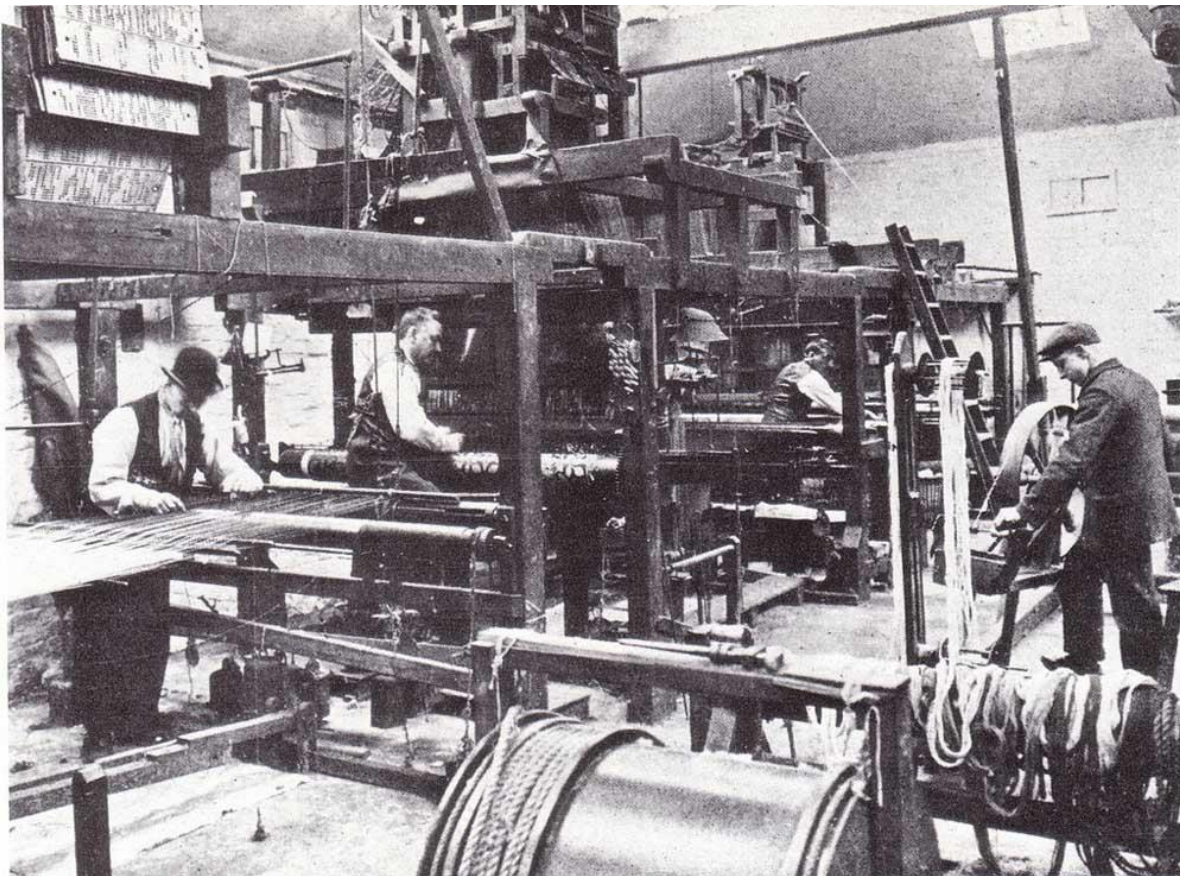
Το Arts and Crafts αποτελεί κίνημα στον χώρο του βιομηχανικού σχεδιασμού, των διακοσμητικών τεχνών και της αρχιτεκτονικής που άνθισε στη Μεγάλη Βρετανία στα μέσα του 19ου αιώνα και εξαπλώθηκε σε Ευρώπη και Αμερική ως αντίδραση στο βιομηχανικό κατεστημένο, στη μηχανοποίηση της κοινωνίας και στην αισθητική παρακμή των τεχνών.

Το κίνημα Arts and Crafts ήταν μία διεθνής τάση, όσον αφορά τις διακοσμητικές και καλές τέχνες, με ηθικά και πνευματικά χαρακτηριστικά που εμφανίστηκε στη Βικτωριανή Αγγλία στα μέσα του 19ου αιώνα. Οι ιδρυτές του κινήματος ήταν θεωρητικοί, σχεδιαστές, καλλιτέχνες και αρχιτέκτονες οι οποίοι άντλησαν υποστήριξη από φιλόanthropους, φιλότεχνους, ερασιτέχνες και γυναίκες της μεσαίας τάξης που αναζητούσαν εργασία στο σπίτι.

*William Morris, «Άκανθος», 1875,
ταπετσαρία*

Η επίδραση του John Ruskin και των θεωριών του στην ανάπτυξη και διαμόρφωση του κινήματος υπήρξε σημαντική. Η επίθεση του Ruskin στην εργοστασιακή εργασία αποκάλυψε το κλίμα δυσφορίας που επικρατούσε στην τότε σύγχρονη βιομηχανική κοινωνία. Οι υπέρμαχοι του κινήματος Arts and Crafts, απογοητευμένοι από την έκρηξη της εκβιομηχάνισης, έστρεψαν το βλέμμα τους στο παρελθόν και στις παραδοσιακές μορφές τέχνης. Δημιούργησαν μικρά εργαστήρια, αναβίωσαν τις παλιές τεχνικές και σεβάστηκαν τα ταπεινά οικιακά αντικείμενα της προ-βιομηχανικής εποχής.

Στόχος του κινήματος ήταν η **προώθηση και η ανανέωση του βιομηχανικού σχεδίου (industrial design)** και των **διακοσμητικών τεχνών μέσα από την αποκατάσταση της χειρωνακτικής παράδοσης που είχε παραγκωνιστεί από τη βιομηχανική επανάσταση**. Οι υποστηρικτές της επιδίωξαν να εξουδετερώσουν τις επιζήμιες συνέπειες της μαζικής βιομηχανικής παραγωγής, αναπτύσσοντας μια νέα επαναστατική αντίληψη για τον οικιακό σχεδιασμό.

William Morris, τραπέζι, 1865

Για τους ανθρώπους αυτούς, το εργοστάσιο δεν παύει να είναι μία άψυχη μηχανή και στόχος τους η ανάδειξη των ρομαντικών αξιών της φύσης και του λαϊκού πολιτισμού ενάντια στη μηχανοποίηση της σύγχρονης ζωής. Για εκείνους, **όσοι ασχολούνται με τις παραδοσιακές τέχνες αντλούν ευχαρίστηση από την ομορφιά του ίδιου του παραγόμενου αντικειμένου.**

Charles Sumner Greene & Henry Mather Greene, Πολυέλαιος, 1907

Θέλησαν να σπάσουν την ιεραρχία των τεχνών, αμφισβητώντας την υπεροχή της ζωγραφικής και της γλυπτικής. Προώθησαν τη χρήση και τη διαχείριση υλικών όπως το ξύλο, το μέταλλο, το σμάλτο και το γυαλί και προέτρεψαν τον κόσμο να επανεκτιμήσει και να επαναπροσδιορίσει τη φύση της χειρωνακτικής εργασίας.

John Henry Dearle, Παραβάν, 1885

Το κίνημα Arts and Crafts είναι κατά πρώτο και κύριο λόγο μια απάντηση στις κοινωνικές αλλαγές που επέφερε η Βιομηχανική Επανάσταση που ξεκίνησε από τη Βρετανία που επόμενο ήταν να δεχθεί και τις πρώτες συνέπειες της αλλαγής αυτής. Η Βιομηχανική Επανάσταση στην πάροδο του 19ου αιώνα όχι μόνο μετασχημάτισε τις παραδοσιακές τέχνες, αλλά καθιέρωσε πολλές νέες βιομηχανίες που εφάρμοσαν μηχανοποιημένες διαδικασίες παραγωγής ενός πλήθους νέων προϊόντων και μορφών. Αποτέλεσμα ήταν **οι καλλιτέχνες να παραγκωνίζονται στο περιθώριο και τα βιομηχανικά προϊόντα να μην αξιολογούνται με κανένα κριτήριο αισθητικό.**

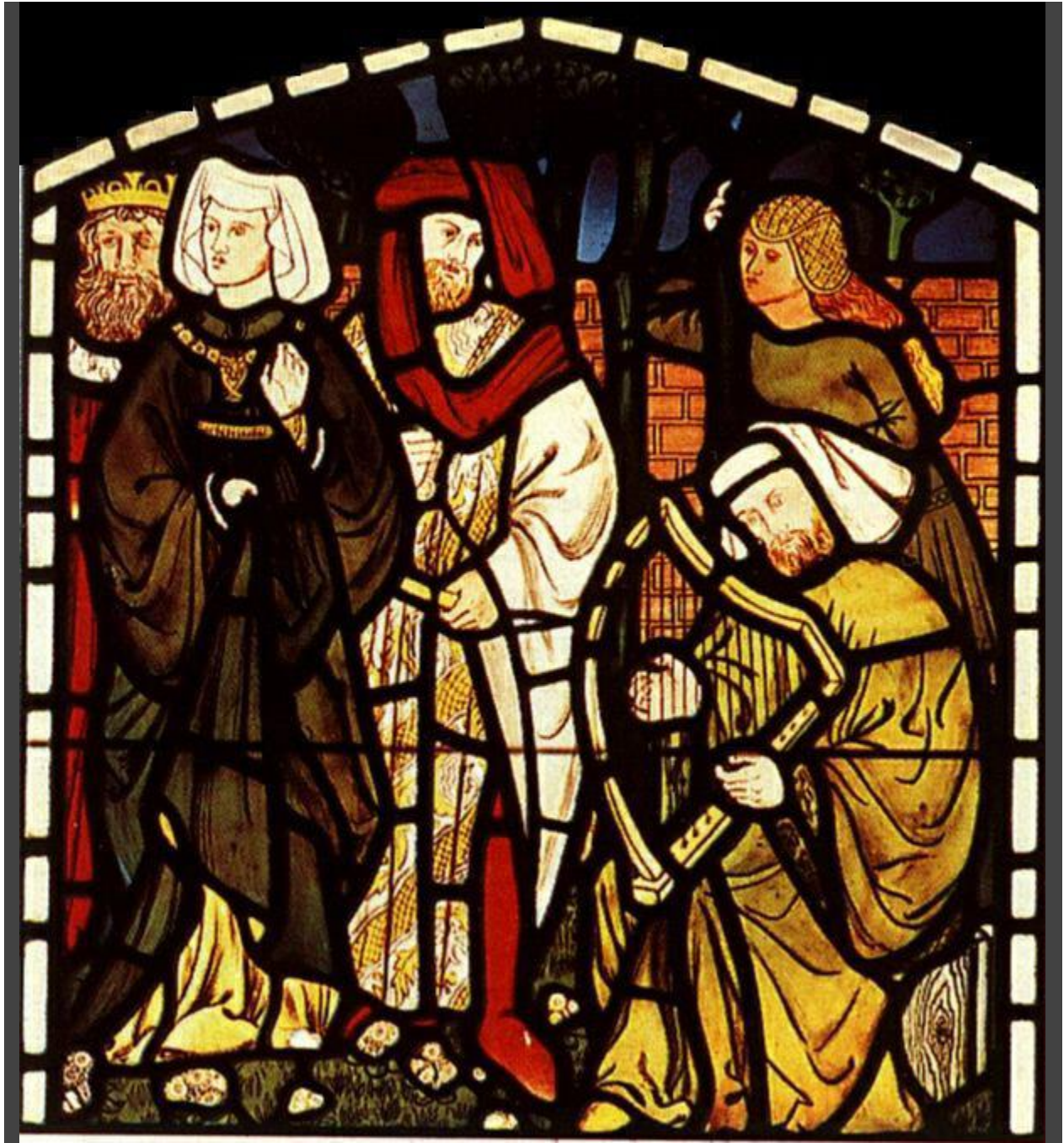
Byrdcliffe Arts & Crafts Colony, 1904

Τα προϊόντα της μαζικής παραγωγής χαρακτηρίζονταν από τα φθηνά υλικά, τη χαμηλή ποιότητα, την επιτηδευμένη και ευτελή διακόσμηση, την ανεπαρκή λειτουργικότητα και τη ανύπαρκτη αισθητική αξία. Οι υποστηρικτές του κινήματος είχαν ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού και της κατασκευής των αντικειμένων μέσα από τη χρήση γνήσιων υλικών με σεβασμό στην πρώτη ύλη, και την αναβίωση παραδοσιακών χειρωνακτικών τεχνικών που θα επέτρεπαν σε όλες τις μορφές τέχνης και στους δημιουργούς τους την παραγωγή αξιόλογων έργων σε ιδανικά εργασιακά περιβάλλοντα.

William Morris & Ada Phoebe Godman, Διακοσμητικό ύφασμα τοίχου, 1877

Το κίνημα επηρεάστηκε σημαντικά από το νεογοτθικό ύφος και τη μεσαιωνική τέχνη, ενώ τα φυτόμορφα και γεωμετρικά μοτίβα αλλά και η ανάδειξη των φυσικών χαρακτηριστικών της πρώτης ύλης ως στοιχείο διακόσμησης αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά του.

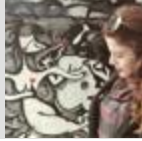
William Morris, «Ο Τριστάνος και η Ιζόλδη στην αυλή του βασιλιά Αρθούρου», 1862, υαλογραφία, Harden Grange, Yorkshire

Ο σημαντικότερος εκπρόσωπος του κινήματος ήταν ο Άγγλος σχεδιαστής, καλλιτέχνης, θεωρητικός και ελευθεριακός σοσιαλιστής William Morris, ο οποίος σχεδίασε ένα πλήθος από ταπετσαρίες, υφάσματα, τάπητες και έπιπλα ενώ παράλληλα ασχολήθηκε με τη διακόσμηση βιβλίων και την εκτύπωση.

George Frederic Watts, «Προσωπογραφία του William Morris», 1870, ελαιογραφία σε καμβά

Ο Morris προσπάθησε να κάνει την Τέχνη περισσότερο προσιτή αντιμετωπίζοντας ισάξια ένα τραπέζι και μια καρέκλα ως καβαλέτα ζωγραφικής. Τα αντικείμενα του Arts and Crafts κινήματος φέρουν συγκεκριμένα ιδεαλιστικά χαρακτηριστικά: αναδεικνύουν την αξία της τέχνης έναντι των χρημάτων ενώ η μορφή τους μαρτυράει τον τρόπο που φιλοτεχνήθηκαν και κατασκευάστηκαν αναδεικνύοντας την αληθινή ικανοποίηση της χειρωνακτικής εργασίας έναντι της μηχανοποιημένης παραγωγής.

σχετικά με τον αρθρογράφο

Μαρία Μορέλλι

Φοιτήτρια του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Όταν ήταν μικρή, ονειρευόταν να γίνει ζωγράφος αλλά σύντομα -για το καλό όλων μας- παράτησε τα πινέλα της και αποφάσισε να ακολουθήσει τον δρόμο της Ιστορίας της Τέχνης.